

Broj: I/1-45348/1-23

Podgorica, 13.12.2023.god.

**SEKTOR ZA USMJERAVANJE I NADZOR NAD RADOM CARINARNICA
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA PODGORICA
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA BIJELO POLJE
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA KOTOR
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA BAR**

PREDMET: Obavještenje o sprovođenju tranzitnog postupka u vazdušnom saobraćaju - NCTS

U cilju jednoobrazne primjene odredbi Carinskog zakona ("Sl. list CG", broj 86/22) i Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ("Sl. list CG", broj 26/23), koje se odnose na sprovođenje tranzitnog postupka u vazdušnom saobraćaju primjenom NCTS-a, a u skladu sa članom 10 stav 1 tačka 5 Zakona o carinskoj službi ("Sl. list CG" broj 3/16) Uprava prihoda i carina dostavlja ovo obavještenje.

Ovim obavještenjem se bliže pojašnjava carinski tranzitni postupak u vazdušnom saobraćaju u slučajevima nacionalnog ili zajedničkog tranzitnog postupka između ugovornih strana Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku za robu koja se prevozi vazdušnim putem. Postupak zajedničkog tranzita će se primjenjivati nakon pristupanja Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku.

Ovo obavještenje se koristi zajedno sa Priručnikom za tranzit (https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-procedures-import-and-export-0/what-customs-transit/union-and-common-transit_en). Uz to, obavještenje će se, prema potrebi, koristiti zajedno sa obavještenjima koja preciziraju: stavljanje robe u tranzitni postupak korišćenjem NCTS sistema, TIR postupak, pojednostavljene postupke carinjenja robe, carinske postupke, obavještenja koja preciziraju izdavanje carinskih odluka i dr.

Preduslov za sprovođenje formalnosti u tranzitnom postupku pomoću tehnika za elektronsku obradu podataka, između elektronskih sistema privrednih subjekata i Uprave prihoda i carina i obrnuto, je Odobrenje za elektronsku razmijenu podataka u tranzitnom postupku koje izdaje Uprava prihoda i carina, shodno

odredbama člana 8, stav 7 Carinskog zakona (više informacija o ovom odobrenju možete naći na <https://ecarina.me/ncts/elektronska-komunikacija>).

Pravni osnov

Postupak tranzita regulisan je u skladu sa:

- Odredbama čl. 121 i 122 kao i odredbama čl. 155 do 159 Carinskog zakona ("Sl. list CG" br. 86/22)
- Odredbama čl. 452 i 454 Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ("Sl. list CG" br. 26/23)
- Odredbama člana 6, člana 55 stava 1 tačke (e) i (h), člana 56 stav 3, člana 57 stav 3 i 5, kao i odredbama čl. 58 do 71 i člana 108 do 111b Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku.

Vrste pojednostavljenja u sprovođenju tranzitnog postupka u vazdušnom saobraćaju su:

- **Manifest kao tranzitna deklaracija za primjenu pojednostavljenog zajedničkog tranzitnog postupka**

Prilikom upotrebe pojednostavljenja na osnovu papirnih dokumenata, kao tranzitna deklaracija shodno odredbi člana 55 stav 1 tačka e) Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, koristi se robni manifest. Ovo pojednostavljenje se primjenjuje od dana prisupanja Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku do dana završetka tranzicionog perioda NCTS - faze 5.

- **Elektronski transportni dokument kao tranzitna deklaracija za primjenu pojednostavljenog zajedničkog tranzitnog postupka**

U skladu sa članom 158 stav 5 tačka 5 Carinskog zakona i člana 55 stav 1 tačka h) Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, avio prevozniku se može odobriti upotreba elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije za robu koja se prevozi vazdušnim putem.

- **Upotreba tranzitne deklaracije sa manjim brojem podataka**

U skladu s članom 158 stav 5 tačka 4 Carinskog zakona, avio prevozniku se može odobriti upotreba korišćenja carinske deklaracije sa manjim brojem podataka za stavljanje robe u postupak tranzita koju carinski organ izdaje ako se elektronski transportni dokument ne koristi kao tranzitna deklaracija.

Upotreba pojednostavljenog tranzitnog postupka nije obavezna, roba se može staviti u redovan carinski tranzitni postupak, na osnovu tranzitne deklaracije.

I REDOVNI TRANZITNI POSTUPAK

Prevoznik vazduhoplova koji ulazi u carinsko područje Crne Gore dužan je o dolasku obavijestiti carinsku ispostavu prvog ulaska po dolasku vazduhoplova.

Carinski organ može prihvati da se sistemi aerodroma ili drugi odgovarajući sistemi informisanja upotrebljavaju za obavještavanje o dolasku prevoznih sredstava.

Ako je zbog nepredviđenih okolnosti ili više sile vazduhoplov prinuđen da se privremeno prizemli u carinsko područje Crne Gore, a da pri tome nije moguće ispuniti obaveze, zapovjednik vazduhoplova ili lice koje postupa umjesto njega, dužno je da o tome bez odlaganja obavijesti carinski organ.

Carinski organ određuje mjere koje treba preuzeti kako bi se omogućio carinski nadzor nad vazduhoplovom i robom na njemu, i kako bi se osiguralo, po potrebi, da se ona naknadno preveze do nadležne carinske ispostave ili drugog mesta koje odredi ili odobri taj organ.

Roba koja je unijeta u carinsko područje Crne Gore vazdušnim putem i koja ostaje u prevoznom sredstvu, podnosi se carinskom organu na aerodromu gdje je istovarena ili pretovarena, dok se roba koja je istovarena i ponovo utovarena na isto prevozno sredstvo tokom putovanja, kako bi se omogućio istovar ili utovar druge robe, ne podnosi carinskom organu na tom aerodromu.

U slučaju tranzitnih letova, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na ručni i predati prtljag lica koja putuju u vazduhoplovu sa aerodroma:

- koji nije u Crnoj Gori i koji, poslije usputnog slijetanja na aerodrom u Crnoj Gori, nastavlja let do drugog aerodroma u Crnoj Gori, sprovode se na posljednjem međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori,

- u Crnoj Gori i koji se zaustavlja na drugom aerodromu u Crnoj Gori prije nego što nastavi let do aerodroma koji nije u Crnoj Gori, sprovode se na prvom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori.

Na ručni i predati prtljag primjenjuju se pravila koja važe za prtljag lica koja dolaze iz država ili sa teritorija van carinskog područja Crne Gore, osim ako lice koje nosi taj prtljag ne dokaže da roba koja se nalazi u prtljagu ima status domaće robe. Ručni prtljag može biti predmet kontrole na posljednjem međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori na kome se zaustavlja vazduhoplov, kako bi se utvrdio carinski status tog prtljaga, kao status domaće robe.

Carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na prtljag lica u poslovnom ili turističkom vazduhoplovu sprovode se na sljedećim aerodromima za vazduhoplove koji dolaze sa aerodroma:

- 1) koji nije u Crnoj Gori i koji, nakon zaustavljanja na aerodromu u Crnoj Gori, nastavlja let do drugog aerodroma u Crnoj Gori, na prvom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori;
- 2) u Crnoj Gori i koji, nakon zaustavljanja na aerodromu u Crnoj Gori, nastavlja let do aerodroma koji nije u Crnoj Gori, na posljednjem međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori.

U slučaju dolaznih transfernih letova, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na predati prtljag sprovode se na posljednjem međunarodnom dolaznom aerodromu u Crnoj Gori za let unutar Crne Gore. Izuzetno od ovog, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na predati prtljag koji dolazi sa aerodroma koji nije u Crnoj Gori i pretovara se na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori u vazduhoplov koji leti ka drugom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori, mogu se sprovoditi na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori na kome se vrši pretovar predatog prtljaga. U slučaju kad carinski organ procijeni da je nakon kontrole ručnog prtljaga, i pored kontrole i formalnosti, potrebno izvršiti dodatnu kontrolu predatog prtljaga, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na predati prtljag mogu se sprovoditi na prvom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori. Carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag sprovode se na prvom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori. U slučaju kad carinski organ procijeni da je nakon kontrole predatog prtljaga potrebno izvršiti dodatne carinske kontrole i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag mogu se sprovoditi na dolaznom aerodromu za let unutar Crne Gore. Navedeno se primjenjuje i u slučaju kad se prtljag koji dođe na aerodrom u Crnoj Gori u vazduhoplovu koji dolazi sa aerodroma koji nije u Crnoj Gori i pretovara se na tom aerodromu u drugi vazduhoplov koji nastavlja let unutar Crne Gore.

U slučaju odlaznih transfernih letova carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na predati prtljag sprovode se na prvom međunarodnom polaznom aerodromu u Crnoj Gori. Izuzetno od ovog, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na predati prtljag koji je utovaren na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori i pretovaren na drugom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori u vazduhoplov čije je odredište aerodrom koji nije Crnoj Gori, mogu se sprovoditi na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori na kome se vrši pretovar predatog prtljaga. U slučaju kad carinski organ procijeni da je nakon kontrole ručnog prtljaga, i pored navedene kontrole i formalnosti, potrebno izvršiti dodatnu kontrolu predatog prtljaga, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na

predati prtljag mogu se sprovoditi na posljednjem međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori. Carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag sprovode se na posljednjem međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori. U slučaju kad carinski organ procijeni da je nakon kontrole predatog prtljaga potrebno izvršiti dodatne carinske kontrole i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag mogu se sprovoditi na polaznom aerodromu za let unutar Crne Gore. Navedeno se primjenjuje i u slučaju kad se prtljag utovara na aerodromu u Crnoj Gori u vazduhoplov koji nastavlja let unutar Crne Gore i naknadno se pretovara na drugom aerodromu u Crnoj Gori u drugi vazduhoplov čije je odredište aerodrom koji nije u Crnoj Gori.

U slučaju pretovara u turistički ili poslovni vazduhoplov carinske kontrole i formalnosti koje se primjenjuju na prtljag koji dolazi na aerodrom u Crnoj Gori redovnim ili charter letom sa aerodroma koji nije u Crnoj Gori i na tom aerodromu u Crnoj Gori pretovara se u turistički ili poslovni vazduhoplov koji nastavlja let unutar Crne Gore, sprovode se na dolaznom aerodromu redovnog ili charter leta. Ove carinska kontrole i formalnosti sprovode se na polaznom aerodromu redovnog ili charter leta.

U slučaju pretovara između aerodroma na teritoriji Crne Gore, carinski organ može sprovoditi kontrole prtljaga na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori na kome se vrši pretovar predatog prtljaga koji:

- 1) dolazi sa aerodroma izvan Crne Gore i pretovara se na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori u vazduhoplov koji leti ka međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori;
- 2) je utovaren u vazduhoplov na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori, radi pretovara na drugom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori u vazduhoplov koji leti ka aerodromu izvan Crne Gore.

Nadležni organi, u cilju sprječavanja nezakonitog pretovara treba da obezbijede da:

- 1) se po dolasku na međunarodni aerodrom u Crnoj Gori na kome treba sprovести carinsku kontrolu, svaki pretovar robe sadržane u ručnom prtljagu prije sprovođenja carinske kontrole tog prtljaga obavlja pod nadzorom;
- 2) se po polasku sa međunarodnog aerodroma u Crnoj Gori na kome treba sprovesti carinsku kontrolu svaki pretovar robe sadržane u ručnom prtljagu nakon sprovođenja carinske kontrole tog prtljaga obavlja pod nadzorom;
- 3) su po dolasku na međunarodni aerodrom u Crnoj Gori na kome treba sprovesti carinsku kontrolu preduzete odgovarajuće mjere da bi se spriječio svaki

pretovar robe sadržane u predatom prtljagu prije sprovođenja carinske kontrole tog prtljaga;

4) su po polasku sa međunarodnog aerodroma u Crnoj Gori na kome treba sprovesti carinsku kontrolu preduzete odgovarajuće mjere da bi se spriječio svaki pretovar robe sadržane u predatom prtljagu nakon sprovođenja carinske kontrole tog predatog prtljaga.

Predati prtljag registrovan na aerodromu u Crnoj Gori označava se stavljanjem naljepnice na prtljag, koja je data u Prilogu 7 Uredbe.

Postupak tranzita je obavezan u slučajevima kada se roba koja nije roba iz Crne Gore prevozi vazdušnim putem i utovara se, odnosno ponovo se utovara na aerodromu u Crnoj Gori.

Ako se roba prevozi vazdušnim putem i stavljuju se naljepnice na svaku pošiljknu sa brojem pratećeg vazduhoplovног tovarnog lista ili pošiljka čini jedinicu tereta na kojoj se navodi broj pratećeg vazduhoplovног tovarnog lista, osim ako polazna carinska ispostava ne odluči drugačije, ne stavlja se plomba na prevozna sredstva i na pojedinačna pakovanja, koja sadrže robu.

II POJEDNOSTAVLJENI TRANZITNI POSTUPAK KORIŠĆENJEM PAPIRNIH DOKUMENATA

Avio prevoznik koji namjerava da koristi robni manifest kao deklaraciju za postupak tranzita dužan je o tome unaprijed obavijestiti nadležne aerodrome koji su uključeni u postupak, u zemljama članicama Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku.

U skladu s odredbama člana 108 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, avio kompaniji se može odobriti korišćenje robnog manifesta kao tranzitne deklaracije ako njegov sadržaj obuhvata sve potrebne podatke koji dokazuju ispunjenost uslova, kao i da odgovara uzorku iz Dodatka 9. Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, donesene u Čikagu 7. decembra 1944. godine.

Kada prevoz robe obuhvata robu stavljenu u različite tranzitne postupke (spoljni i unutrašnji postupak, kao i postupak između posebnih fiskalnih teritorija ili drugih teritorija Unije koje nisu posebne fiskalne teritorije), takva roba mora biti navedena na zasebnim manifestima.

2.1. Odobrenje za primjenu tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata

Ako ispunjava uslove propisane odredbama člana 57. stav 3. i 108. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, avio prevozniku se na osnovu pismenog zahtjeva može odobriti primjena tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata.

Za dobijanje odobrenja i primjenu pojednostavljenog tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata za robu koja se prevozi vazduhom, podnositelj zahtjeva (nosilac odobrenja) treba imati obezbjeđenje za plaćanje carinskog duga koji bi mogao nastati u vezi sa konkretnim tranzitnim postupkom.

2.1.1. Podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja

Zahtjev za pojednostavljeni postupak korišćenjem papirnih dokumenata podnosi se carinskom organu države na čijem području se vodi glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva i gdje se treba izvršiti barem dio radnji koje treba da budu obuhvaćene odobrenjem (nadležnost propisana odredbom člana 61. stav 3 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku). Kada je glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva u carinske svrhe dostupna na teritoriji Crne Gore i barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem se treba sprovoditi na teritoriji Crne Gore, zahtjev sa pratećom dokumentacijom, se u pisanoj formi dostavlja arhivi carinskog organa, na adresi: ulica Oktobarske revolucije 128, Podgorica a nakon primjene Sistema za carinske odluke elektronski posredstvom tog sistema.

U zahtjevu avio kompanija treba da navede sve činjenice koje su potrebne organizacionoj jedinici za tranzit za provjeru ispunjenosti uslova za primjenu ovog pojednostavljenog postupka, i sljedeće podatke:

- oblik manifesta i podatke na manifestu
- nazive otpremnih aerodroma u zemljama članicama Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku uključenih u postupak
- nazive odredišnih aerodroma u zemljama članicama Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku uključenih u postupak.

2.1.2. Izdavanje odobrenja

Odobrenje za primjenu tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata može se izdati samo podnosiocu zahtjeva koji ispunjava sljedeće uslove:

- podnositac zahtjeva treba biti avio prevoznik;
- podnositac zahtjeva treba imati sjedište na carinskom području Crne Gore;
- podnositac zahtjeva treba redovno da koristi tranzitne postupke između aerodroma u ugovornim stranama ili između aerodroma u Crnoj Gori. U cilju provjere spremnosti podnosioca zahtjeva da ispunи zadate kriterijume carinski organ vrši prethodnu kontrolu kako bi se uvjerio da li podnositac zahtjeva ima odgovarajuće resurse: organizacione i kvalifikovane kadrove za carinsko postupanje;
- podnositac zahtjeva nije počinio težu povredu ili ponovio povredu carinskog zakona, niti je počinio krivična djela koja su u vezi sa njegovom djelatnošću u periodu od prethodne tri godine.

U odobrenju za primjenu pojednostavljenog tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata se shodno odredbi člana 63. Dodatka I Konvencije određuju uslovi za korišćenje ovog pojednostavljenog postupka i mjere za kontrolu primjene postupka:

- oblik manifesta i podaci koji se upisuju u manifest,
- nazive polaznih i odredišnih aerodroma,
- uslove za korišćenje postupka, uključujući i zahtjev za korišćenje posebnog robnog manifesta za različite postupke (T1, T1ME, T2, T2ME ili T2F)¹

Shodno odredbi člana 64. stav 1 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku odobrenje proizvodi pravno dejstvo od datuma kada je nosiocu odobrenja odluka uručena ili se smatra da je uručena, osim u slučajevima:

- ako će odobrenje povoljno uticati na podnosioca zahtjeva, odnosno zatražen je drugi datum od kojeg odobrenje proizvodi dejstvo, te u tom slučaju odobrenje proizvodi pravno dejstvo od datuma koji je zatražio

---

¹ U skladu s članom 5. Konvencije o zajedničkom tranzitu, postupak unutrašnjeg tranzita Unije T2 primjenjuje se na kretanje robe Unije od jedne tačke na drugu unutar carinskog područja Unije, a prolazi kroz zemlju ili područje izvan tog područja bez bilo kakve promjene njenog carinskog statusa ako se prevoz preko te zemlje obavlja na osnovu jedinstvene tranzitne isprave sastavljene na području ugovorne strane i ako je izvršenje tog postupka obustavljeno na području treće zemlje. Postupak unutrašnjeg tranzita Unije primjenjuje se i u slučaju kretanja robe iz Unije u zemlju zajedničkog tranzita i kada postupak tranzita prati postupak izvoza. Ovaj postupak se ne primjenjuje kada se roba u potpunosti prevozi morem ili vazduhom.

T2F Postupak unutrašnjeg tranzita Unije primjenjuje se ako se roba Unije premješta s posebnog fiskalnog područja na drugi dio carinskog područja koji nije posebno fiskalno područje i to kretanje završava na lokaciji izvan države članice u kojoj je roba ušla na taj dio carinskog područja Unije.

podnositac zahtjeva pod uslovom da je taj datum kasniji od datuma od kojeg bi se primjenjivalo

- ako je prethodno odobrenje izdato s vremenskim ograničenjem i jedini je cilj aktuelne odluke produžiti njegovo važenje, pa u tom slučaju odobrenje proizvodi pravno dejstvo od dana isteka perioda važenja prethodnog odobrenja;
- ako pravno dejstvo odobrenja zavisi od ispunjenosti određenih formalnosti, pa u tom slučaju odobrenje proizvodi pravno dejstvo od dana kada je podnosiocu zahtjeva uručeno, ili se smatra da je uručeno, obaveštenje od nadležnog carinskog organa u kojem se navodi da su formalnosti uspješno ispunjene.

Nakon dobijanja odobrenja, vazduhoplovna kompanija u skladu sa članom 108. stav 2. Dodatka I uz Konvenciju o zajedničkom tranzitu šalje nadležnim carinskim ispostavama na svakom aerodromu koji je obuhvaćen odobrenjem, odgovarajuću kopiju odobrenja. Odobrenje se treba podnijeti na uvid kad god to zatraži polazna carinska ispostava.

Kada avio prevoznik želi promijeniti jedan ili više aerodroma u odobrenju, treba podnijeti novi zahtjev organizacionoj jedinici za tranzit.

2.2. Sprovođenje tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata

U okviru primjene tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata avio prevozniku se odobrava upotreba robnog manifesta u papirnom obliku, kao tranzitne deklaracije.

2.2.1 Formalnosti koje treba da obavi avio kompanija

Avio kompanija unosi sljedeće podatke u manifest:

- oznaku „T1“ ako se roba kreće u okviru spoljnog tranzitnog postupka;
- Oznaku „T2“ ili „T2F“, po potrebi ako se roba kreće u okviru unutrašnjeg tranzitnog postupka i unošenje ove oznake je obavezno prema propisima Unije
- „T1ME“ ili „T2ME“ ako se roba kreće u nacionalnom spoljnem tranzitnom postupku, odnosno nacionalnom unutrašnjem tranzitnom postupku
- Naziv avio kompanije koja prevozi robu
- Broj leta

- Datum leta
- Polazni aerodrom i odredišni aerodrom (ne navodi se tranzitni aerodrom ako ima slijetanja bez istovara robe)
- broj vazduhoplovog tovarnog lista
- broj paketa
- trgovački opis robe, uključujući sve podatke za njenu identifikaciju (može se upisati i tarifna oznaka na nivou od 6 ili 8 cifara iz HS Carinske tarife ali taj podatak nije obavezan jer u manifestu ne postoji posebna rubrika za „šifru robe iz HS Carinske tarife“)
- bruto masu
- oblik obezbjeđenja za plaćanje carinskog duga.

Ako je roba grupisana, njen se opis u manifestu, prema potrebi zamjenjuje nazivom: „Konsolidacija“, koji se može skratiti. U tom slučaju avio tovarni listovi za pošiljke na manifestu sadrže trgovački opis robe, uključujući sve pojedinosti potrebne za njeno prepoznavanje. Ti avio tovarni listovi prilažu se manifestu.

Avio prevoznik na manifest stavlja datum i pečat.

2.2.2 Postupak na polaznom aerodromu

Najmanje dva primjerka manifesta podnose se nadležnoj carinskoj ispostavi na polaznom aerodromu, koji zadržava jedan primjerak, ako vazdušni prevoznik nije ovlašćeni pošiljalac. Manifest se ovjerava nazivom i pečatom carinske ispostave, datumom ovjere i potpisom carinskog službenika. Robni manifest se sačinjava za svaki tranzitni aerodrom kao i za odredišni aerodrom posebno.

2.2.3 Postupak na odredišnom aerodromu

Avio prevoznik podnosi carinskom organu drugi primjerak manifesta koji se koristi kao tranzitna deklaracija. U svrhu kontrole odredišna carinska ispostava može tražiti podnošenje robnih manifesta (ili vazduhoplovnih tovarnih listova) za svu iskrcanu robu.

Postupak tranzita okončava se na osnovu mjesecnog popisa koji dostavlja avio prevoznik.

2.3. Nadzor postupka tranzita na osnovu papirnih dokumenata

Radi okončanja tranzitnog postupka avio prevoznik ili njegov predstavnik na odredišnom aerodromu, dužni su početkom svakog mjeseca (rok može biti određen odobrenjem) sastaviti spisak manifesta koji sadrži popis svih manifesta koji su tokom prethodnog mjeseca podnijeti carinskoj ispostavi na odredišnom aerodromu. Popis manifesta sadrži sljedeće podatke:

- referentni broj svakog manifesta
- odgovarajuću oznaku iz člana 109. stav 1 tačke a) i b) Dodatka I Konvencije kojom se manifest identificuje kao tranzitna deklaracija (T1, T2 ili T2F)
- naziv avio prevoznika koji prevozi robu
- broj leta i datum.

Avio prevoznik sastavlja za svaki polazni aerodrom zaseban popis manifesta koji je dužan da preda carinskoj ispostavi odredišnog aerodroma. Carinska ispostava odredišnog aerodroma ovjerava kopiju navedenog popisa manifesta i šalje je carinskoj ispostavi na polaznom aerodromu.

Odobrenjem se može ovlastiti avio prevoznik da sam šalje nadležnoj carinskoj ispostavi na svakom polaznom aerodromu odgovarajući popis manifesta.

Polazna carinska ispostava provjerava da li je primila popis manifesta.

Ako se utvrde nepravilnosti vezane za podatke na manifestima koji su obuhvaćeni popisom, odredišna carinska ispostava obavještava polaznu carinsku ispostavu i nadležni organ koji je izdao odobrenje za korišćenje pojednostavljenog postupka.

Vazdušni tovarni listovi za robu koja se već kreće u postupku tranzita (prateća tranzitna isprava, karnet ATA, Obrazac 302 i td.) uključuju se u robni manifest ali se ne navode na manifestu koji se koristi kao tranzitna deklaracija. Vazdušni tovarni list za takvu robu sadrži podatke o postupku tranzita koji se koristi (broj isprave, datum i polazna carinska ispostava).

III POJEDNOSTAVLJENI TRANZITNI POSTUPAK NA OSNOVU ELEKTRONSKOG TRANSPORTNOG DOKUMENTA KAO TRANZITNE DEKLARACIJE

Ako ispunjava uslove propisane odredbama člana 57. stav 5. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku i članovima 449 i 452 Uredbe, avio kompaniji se može odobriti korišćenje elektronskog transportnog dokumenta

kao tranzitne deklaracije u tranzitnom postupku za robu koja se prevozi vazduhom.

Shodno navedenim odredbama, avio prevozniku se može odobriti upotreba elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije za postupak tranzita i u tom slučaju avio prevoznik je nosilac postupka za navedeni tranzitni postupak i dužan je da se pridržava propisa koji regulišu carinski tranzitni postupak.

Karakteristika ove procedure je da kada transport uključuje robu koja je stavljena u spoljni tranzitni postupak (T1 za zajednički tranzit i T1ME za nacionalni) i robu koja je stavljena u unutrašnji tranzitni postupak (T2 za zajednički tranzit i T2ME za nacionalni), koristi se poseban manifest za svaki od pomenutih tranzitnih postupaka.

3.1 Podnošenje zahtjeva

Zahtjev za pojednostavljeni postupak zasnovan na elektronskom transportnom dokumentu kao tranzitnoj deklaraciji se shodno odredbi člana 61. stav (3) Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku podnosi carinskom organu države na čijem području se vodi glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva i gdje se treba izvršiti barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem. Kada je glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva u carinske svrhe dostupna na teritoriji Crne Gore i barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem se treba sprovoditi na teritoriji Crne Gore, zahtjev sa pratećom dokumentacijom, se u pisanoj formi dostavlja arhivi carinskog organa, na adresi: ulica Oktobarske revolucije 128, Podgorica a nakon primjene Sistema za carinske odluke elektronski posredstvom tog sistema.

U zahtjevu se navode sve činjenice koje će carinskom organu omogućiti provjeru da li su ispunjeni uslovi pod kojima se primjena pojednostavljenja može odobriti kao i nadzor nad ispunjavanjem obaveza koje proizilaze iz tog odobrenja (član 59. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku).

U zahtjevu avio prevoznik treba navesti sljedeće podatke:

1. ime podnosioca zahtjeva i njegov identifikacioni broj;
2. ime i kontakt podatke:
  - i. lica nadležnog za carinska pitanja i zahtjev,
  - ii. odgovornog lica za privredni subjekt podnosioca zahtjeva
3. mjesto gdje se vodi ili je dostupna glavna knjigovodstvena evidencija za carinske svrhe;
4. vrsta glavne knjigovodstvene evidencije za carinske svrhe;

5. mjesto gdje se vodi evidencija;
6. vrsta evidencije;
7. polazna i odredišna carinska ispostava;
8. broj letova između vazdušnih luka u Crnoj Gori do pristupanja CG Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku a nakon toga Unije i zemalja zajedničkog tranzita;
9. informacije o načinu na koji će podaci biti dostupni carinskim ispostavama u polaznoj i odredišnoj vazdušnoj luci (ako se sredstva razlikuju zavisno od carinske ispostave ili zemlje, u zahtjevu se mora navesti svako sredstvo).

U skladu sa članom 12 Carinskog zakona podnositelj zahtjeva je odgovoran za:

- tačnost i potpunost podataka datih u zahtjevu;
- vjerodostojnost, tačnost i punovažnost dokumenata koji prate zahtjev;
- primjenu poštovanja obaveza koje se odnose na sprovođenje odobrenih aktivnosti;
- vjerodostojnost i tačnost svih informacija koje se pružaju carinskom organu ili taj organ zahtijeva.

3.2. Odobrenje za upotrebu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije za vazdušni transport

Ako nakon prihvatanja zahtjeva organizaciona jedinica za tranzit smatra da je potrebno da zatraži dodatne informacije od podnosioca zahtjeva da bi donijela odluku, određuje podnosiocu zahtjeva rok koji ne može biti duži od 30 dana za dostavljanje tih informacija.

Nakon provjere ispunjenosti navedenih uslova, propisanih odredbama člana 57. stav 5. Dodatka I uz Konvenciju o zajedničkom tranzitu, organizaciona jedinica za tranzit, konsultuje se sa carinskim ispostavama na aerodromima polazišta i odredišta (u državama članicama Konvencije o zajedničkom tranzitu) da li podnositelj zahtjeva ispunjava uslove i kriterijume za davanje odobrenja.

Rok za konsultacije je 45 dana (član 111a. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku). Ovaj rok se može produžiti u slučaju kada je konsultovanoj carinskoj ispostavi potrebno više vremena za ispitivanje ili ako podnositelj zahtjeva treba da izvrši prilagođavanja kako bi obezbijedio ispunjenje zahtijevanih uslova ili kriterijuma.

Ukoliko konsultovana ispostava ne odgovori u određenom roku, smatra se da su ispunjeni uslovi u vezi kojih je konsultovana.

Ako konsultovana carinska ispostava utvrdi da podnositelj zahtjeva ne ispunjava jedan ili više uslova i kriterijuma za izdavanje odobrenja, dokumentovani i obrazloženi odgovor dostavlja organizacionoj jedinici za tranzit, uz navođenje

razloga za odbijanje zahtjeva. U tom slučaju, organizaciona jedinica za tranzit neće izdati odobrenje. Shodno odredbi člana 62. Stav 2. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku u odluci o odbijanju zahtjeva navode se razlozi odbijanja pa se oni saopštavaju podnosiocu zahtjeva.

Postupak konsultacija može se ponoviti i u svrhu ponovne procjene i praćenja odobrenja.

Ukoliko nakon izvršenih konsultacija organizaciona jedinica za tranzit utvrdi da su ispunjeni uslovi, izdaje odobrenje koje se primjenjuje i na odlazne i na dolazne letove i u tom slučaju nije potrebno polaganje obezbjeđenja za naplatu carinskog duga (član 13. stav 1. tačka (a) Dodatka I Konvencije).

U skladu sa članom 449 Uredbe, koji sadrži opšte odredbe o odobravanju pojednostavljenja u tranzitnom postupku, odobrenja u vezi tranzitnog postupka, izdaju se podnosiocima zahtjeva koji ispunjavaju sljedeće uslove:

- 1) podnositelj zahtjeva ima sjedište, odnosno prebivalište na carinskom području Crne Gore;
- 2) podnositelj zahtjeva izjavljuje da će redovno koristiti nacionalni postupak tranzita;
- 3) odsustvo bilo koje ozbiljne povrede ili ponovljenih povreda carinskih i poreskih propisa, uključujući nepostojanje krivičnih djela koja se odnose na privrednu djelatnost podnosioca zahtjeva u posljednje tri godine prije podnošenja zahtjeva, izvršene od strane:
  - lica na koje se odluka odnosi;
  - odgovornog lica u privrednom društvu na koje se odluka odnosi ili koje vrši kontrolu nad njegovim upravljanjem;
  - lica nadležnog za carinska pitanja u privrednom društvu na koje se odluka odnosi;
- 4) posjedovanje visokog nivoa kontrole aktivnosti i protoka robe od strane podnosioca zahtjeva, kroz zadovoljavajuće vođenje poslovne evidencije i, po potrebi, evidencije o prevozu robe, koja omogućava odgovarajuće carinske kontrole; podnositelj zahtjeva posjeduje praktične standarde stručnosti ili profesionalnih kvalifikacija koji su u neposrednoj vezi sa aktivnošću koja se sprovodi.

Odobrenje za pojednostavljeni postupak zasnovan na elektronском transportnom dokumentu treba da sadrži sljedeće podatke:

- Broj i datum odobrenja,

- Naziv nosioca odobrenja,
- Nazine polaznih i odredišnih aerodroma, odnosno carinskih organa koji su uključeni u postupak,
- Sredstva putem kojih se razmjenjuju podaci koji su dostupni carinskim ispostavama na polaznom i odredišnom aerodromu i ukoliko se ta sredstva razlikuju u zavisnosti od carinskog organa ili zemlje, u odobrenju se navode sva sredstva,
- Obaveza avio prevoznika da obavijesti polazne i odredišne carinske ispostave o otkrivenim nepravilnostima, posebno u pogledu vrste i količine robe stavljene u postupak tranzita i u pogledu promjena koje mogu uticati na odobrenje,
- Sredstva komunikacije između polazne i odredišne carinske ispostave ili više njih i avio prevoznika.

3.3. Sprovodenje postupka na osnovu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije

3.3.1 Postupak u polaznoj carinskoj ispostavi

Formalnosti za upotrebu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije u vazdušnom saobraćaju definisane su odredbama člana 454 Uredbe.

Elektronski transportni dokument može da se upotrebljava kao tranzitna deklaracija pod uslovom da sadrži podatke utvrđene u Prilogu A1a uz Dodatak IIIa Konvencije, odnosno Priloga 17 Pravilnika.

U skladu s odredbama člana 111 b) Dodatka I Konvencije, roba se pušta u zajednički tranzitni postupak nakon što su podaci iz elektronske tranzitne isprave stavljeni na raspolaganje polaznoj carinskoj ispostavi na polaznom aerodromu u skladu sa sredstvima utvrđenim u odobrenju.

U skladu s odredbama Priloga A1a uz Konvenciju o zajedničkom tranzitnom postupku podaci koji se upisuju za svaki tranzitni postupak navedeni su u relevantnoj tabeli sa zahtjevima u pogledu podataka. Pri tome za svaki podatak se primjenjuju posebne odredbe kako je opisano u Naslovu III navedenog Priloga. Shodno tome u elektronski transportni dokument koji se koristi kao tranzitna deklaracija obavezno se upisuju sljedeći podaci:

- naziv avio prevoznika koji prevozi robu i njegov identifikacioni broj

- broj i datum leta
- naziv polaznog i odredišnog aerodroma
- primalac/zastupnik i njegov identifikacioni broj
- priložene isprave i odobrenja, dodatni referentni podaci
- datum izdavanja i potpis
- broj paketa
- uobičajeni trgovački naziv robe koji sadrži sve pojedinosti za njenu identifikaciju i tarifnu oznaku iz HS na nivou od najmanje 6 cifara
- bruto masa
- broj plombe
- jedinstveni broj koji dodjeljuje avio prevoznik (LRN broj)

Pri stavljanju robe u zajednički tranzitni postupak, nosilac postupka u elektronsku tranzitnu ispravu unosi odgovarajuće oznake uz relevantne stavke:

oznake	Zajednički tranzit	Tranzit Unije
T1	Roba stavljen u spoljni T1 tranzitni postupak	Roba stavljen u spoljni T1 tranzitni postupak
T2	Roba stavljen u T2 unutrašnji tranzitni postupak	Roba stavljen u T2 unutrašnji tranzitni postupak
T2F	Roba stavljen u T2 unutrašnji tranzitni postupak	Roba stavljen u T2 unutrašnji tranzitni postupak koja se premješta sa posebnih fiskalnih područja na drugi dio carinskog područja Unije koji nije posebno fiskalno područje. Takva roba se navodi u odvojenim manifestima.
C	Roba iz Unije koja nije stavljena u tranzitni postupak (ekvivalent T2L i T2LF)	Roba iz Unije koja nije stavljena u tranzitni postupak (ekvivalent T2L i T2LF)
TD	Roba već stavljena u tranzitni postupak	Roba već stavljena u tranzitni postupak, ili koja se stavlja u postupak oplemenjivanja, carinskog skladištenja ili postupak privremenog uvoza
X	Roba iz Unije koja se izvozi i koja nije stavljena u tranzitni	Roba iz Unije koja se izvozi, a koja se ne stavlja u tranzitni postupak

Avio prevoznik dostavlja elektronski transportni dokument polaznoj carinskoj ispostavi na polaznom aerodromu na način utvrđen u odobrenju za pojednostavljeni postupak.

Nakon što se izvrši analiza rizika i po potrebi pregled robe, carinski organ prihvata elektronski transportni dokument kao tranzitnu deklaraciju. Na svakoj deklaraciji treba da se nalazi jedinstveni broj koji dodjeljuje avio prevoznik i to npr. može biti broj leta u kombinaciji s datumom (LRN broj).

Vrijeme polijetanja aviona se smatra vremenom puštanja robe u tranzit.

Kad je riječ o puštanju u zajednički tranzitni postupak na osnovu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije, ne postoji posebna radnja kojom se potvrđuje da je polazna carinska ispostava prihvatile elektronski transportni dokument kao tranzitnu deklaraciju ili da je roba puštena u tranzit. Zato se trenutak polijetanja aviona smatra vremenom puštanja robe u tranzit. Ako se deklaracija odbije, polazna carinska ispostava treba odmah obavijestiti avio prevoznika navodeći razloge za odbijanje (npr. nedovoljno podataka, greške).

3.3.2 Postupak u odredišnoj carinskoj ispostavi

Podaci u elektronskom transportnom dokumentu kao tranzitnoj deklaraciji u polaznoj carinskoj ispostavi trebaju biti istovjetni podacima u odredišnoj carinskoj ispostavi. Podaci se stavljaju na raspolaganje odredišnoj carinskoj ispostavi u skladu sa odobrenjem.

Podaci se stavljaju na raspolaganje odredišnoj carinskoj ispostavi najkasnije u trenutku dolaska robe na aerodrom, ali je preporuka da odredišna carinska ispostava ima podatke na raspolaganju u trenutku kada se roba pušta u tranzit u polaznoj carinskoj ispostavi kako bi se unaprijed izvršila procjena rizika.

Tranzitna deklaracija se evidentira prema LRN-u elektronskog transportnog dokumenta koji se upotrebljava kao tranzitna deklaracija.

Smatra se da je carinski tranzitni postupak završen kada avio prevoznik obavijesti odredišnu carinsku ispostavu da se sva roba obuhvaćena elektronskim transportnim dokumentom kao tranzitnom deklaracijom nalazi u privremenom smještaju ili na bilo kojem drugom mjestu na kojem može biti smještena pod carinski nadzor. LRN elektronske transportne isprave koja se upotrebljava kao

tranzitna deklaracija treba se navesti u deklaraciji za privremeni smještaj ili bilo kojoj drugoj relevantnoj deklaraciji.

Shodno tome, tranzitni postupak se smatra završenim kada se roba podnese odredišnoj carinskoj ispostavi i kada su tom organu stavljeni na raspolaganje podaci iz elektronskog transportnog dokumenta u skladu sa sredstvima utvrđenim u odobrenju.

Nadležna carinska ispostava (polazna i odredišna) može tražiti na uvid i transportni dokument u štampanoj formi.

3.4 Nadzor tranzitnog postupka na osnovu elektronskog manifesta

Nosilac postupka o svim nepravilnostima i prekršajima odmah obavještava polaznu i odredišnu carinsku ispostavu. Smatra se da je tranzitni postupak okončan osim ako je carinski organ dobio obavještenje ili je utvrdio da postupak nije pravilno završen.

Carinska ispostava na odredišnom aerodromu treba bez odlaganja obavijestiti carinsku ispostavu polaznog aerodroma i nadležni organ koji je izdao odobrenje, o svim nepravilnostima i prekršajima, pri tome se carinska ispostava odredišnog aerodroma treba posebno pozvati na elektronski transportni dokument za predmetnu robu.

Polazna i odredišna carinska ispostava sarađuju i razmjenjuju relevantne informacije i dokumente o postupcima tranzita kada je to potrebno.

IV POJEDNOSTAVLJENI TRANZITNI POSTUPAK UPOTREBOM DEKLARACIJE SA MANJIM BROJEM PODATAKA

Zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu deklaracije sa manjim brojem podataka za stavljanje robe u postupak tranzita se podnosi carinskom organu nadležnom za mjesto gdje se vodi ili je dostupna glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva u carinske svrhe i gdje se treba sprovoditi barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem. Kada je glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva u carinske svrhe dostupna na teritoriji Crne Gore i barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem se treba sprovoditi na teritoriji Crne Gore, zahtjev se u pisanoj formi, sa pratećom dokumentacijom, dostavlja arhivi carinskog organa, na adresi: ulica Oktobarske revolucije 128, Podgorica a nakon primjene Sistema za carinske odluke elektronski posredstvom tog sistema. Glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva odnosi se na evidenciju i dokumentaciju koje carinskom organu omogućava izdavanje odobrenja.

Ovo odobrenje se izdaje, ako se elektronski transportni dokument ne koristi kao tranzitna deklaracija, podnosiocima zahtjeva koji ispunjavaju sljedeće uslove:

- podnositac zahtjeva ima sjedište na carinskom području Crne Gore;
- podnositac zahtjeva je izjavio da će redovno koristiti postupak tranzita;
- podnositac zahtjeva u posljednje tri godine prije podnošenja zahtjeva, nije počinio teže ili više puta kršio carinske i poreske propise, uključujući krivično djelo koje se odnosi na privrednu djelatnost podnosioca zahtjeva, izvršene od strane:
  - lica na koje se odluka odnosi;
  - odgovornog lica u privrednom društvu na koje se odluka odnosi ili koje vrši kontrolu nad njegovim upravljanjem;
  - lica nadležnog za carinska pitanja u privrednom društvu na koje se odluka odnosi.
- podnositac zahtjeva posjeduje visok nivo kontrole aktivnosti i protoka robe, kroz zadovoljavajuće vođenje poslovne evidencije i, po potrebi, evidencije o prevozu robe, koja omogućava odgovarajuće carinske kontrole
- podnositac zahtjeva dokazuje posjedovanje praktičnih standarda stručnosti ili profesionalnih kvalifikacija koji su u neposrednoj vezi sa aktivnošću koja se sprovodi.

Odobrenje za ovo pojednostavljenje se primjenjuje u svim ugovornim stranama zajedničkog tranzita.

Deklaracije koje se podnose u skladu sa ovim odobrenjem popunjavaju se u skladu sa Pravilnikom, Prilog 17.

V PONIŠTENJE, SUSPENZIJA, UKIDANJE I IZMJENA ODOBRENJA

U skladu s članom 18 Carinskog zakona, carinski organ poništava odluku koja je povoljna za lice na koje se odnosi ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) odluka je donijeta na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka;
- 2) lice na koje se odluka odnosi je znalo ili je opravdano trebalo da zna da su podaci netačni ili nepotpuni.

Carinski organ je dužan da obavijesti lice na koje se odnosi poništenu odluku. Poništenje proizvodi pravno dejstvo od datuma donošenja poništene odluke, osim ako je, u skladu s Carinskim zakonom, u odluci navedeno drugačije.

Organizaciona jedinica za tranzit suspendovaće odluku umjesto da je poništi, izmjeni ili ukine u skladu sa stavom 3 ovog člana i čl. 18 ili 19 ovog zakona, ako:

1) smatra da može postojati dovoljno razloga za poništenje, izmjenu ili ukidanje odluke, ali još uvijek nema sve neophodne elemente da odluči o poništavanju, izmjeni ili ukidanju;

2) smatra da uslovi za odluku nijesu ispunjeni ili da lice na koje se odluka odnosi ne ispunjava obaveze koje proizilaze iz te odluke i da je primjereno licu na koje se odluka odnosi ostaviti vrijeme za preuzimanje mjera kojima će se obezbijediti ispunjavanje uslova ili postupanje u skladu sa obavezama;

3) lice na koje se odluka odnosi traži suspenziju jer privremeno nije u mogućnosti da ispuni uslove navedene u odluci ili da postupi u skladu sa obavezama koje proizilaze iz te odluke.

U skladu s članom 19 Carinskog zakona, carinski organ ukida ili mijenja odluku koja je povoljna za lice na koje se odnosi ako, u slučajevima različitim od navedenih u članu 18 Carinskog zakona:

1) jedan ili više uslova za donošenje te odluke nijesu bili ili više nijesu ispunjeni; ili

2) na zahtjev korisnika odluke.

Povoljna odluka koja se odnosi na više lica može biti ukinuta samo u pogledu lica koje ne ispuni obavezu određenu tom odlukom, osim ako nije drugačije predviđeno.

Lice na koje se odluka odnosi obavještava se o njenom ukidanju ili izmjeni.

Odluka o ukidanju i izmjeni odobrenja stupa na snagu danom dostavljanja podnosiocu zahtjeva ili se smatra da mu je dostavljena. Izuzetno, ako opravdani interesi lica na koje se odluka odnosi tako zahtijevaju, carinski organ može da, do jedne godine, odloži dan od kada ukidanje ili izmjena odluke proizvodi pravno dejstvo. Dan od kada ukidanje ili izmjena odluke proizvodi pravno dejstvo se navodi u odluci o ukidanju ili izmjeni odluke. Protiv rješenja o ukidanju ili izmjeni odluke može se podnijeti žalba, koja ne odlaže izvršenje rješenja.

VI ČUVANJE EVIDENCIJE OD STRANE CARINSKIH ORGANA

U skladu sa članom 33 Carinskog zakona, dokumentacija i informacije u vezi odobrenja čuvaju se najmanje tri godine:

1) od posljednjeg dana kalendarske godine u kojoj je okončan tranzitni postupak;

2) nakon isteka roka od tri godine kada je carinska kontrola u pogledu carinskog duga utvrdila da se određeno knjiženje mora ispraviti i ako je lice obaviješteno o tome.

Ako je uložena žalba ili ako je započet sudski postupak, isprave i podaci čuvaju se dok se žalbeni ili sudski postupak ne okonča.

Ako je zahtjev odbijen ili je odobrenje poništeno, suspendovano, ukinuto, izmjenjeno ili, zahtjev i odluka o odbijanju zahtjeva ili poništenju, suspenziji, ukinju, izmjeni ili odobrenja, prema potrebi i sve priložene propratne isprave, čuvaju se najmanje tri godine od kraja kalendarske godine u kojoj je zahtjev odbijen ili odobrenje poništeno, suspendovano, ukinuto ili izmjenjeno.

PRIMJENA INSTRUKCIJE

Ovo obavještenje počinje da se primjenjuje od dana početka nacionalne primjene NCTS-a, a u dijelu koji se odnosi na zajednički tranzit od dana pristupanja Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku.

CO: 08, 07, 09, a/a

PRILOG 1

Obrazac za konsultacije (TC 26)

Naslov i adresa

Predmet: Zahtjev avio prevoznika ..... za izdavanje odobrenja / izmjenu odobrenja br. ..... za pojednostavljeni postupak tranzita na osnovu elektronskog transportnog dokumenta za robu koja se prevozi vazdušnim putem

Poštovani,

avio prevoznik _____ podnosi zahtjev, da mu se omogući da kao tranzitnu deklaraciju na aerodromu _____ koristi elektronski transportni dokument, koji šalje pomoću elektronskog sistema razmjene podataka, u skladu sa članom 57 stav 5 i članom 111 b) Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku i članom 158 stav 5 tačka 5 Carinskog zakona Crne Gore.

Ako imate primjedbi u pogledu izdavanja /izmjene odobrenja, molimo da nas obavjestite o tome. U suprotnom ćemo po isteku roka od 45 dana izdati avio prevozniku odobrenje/izmjenu odobrenja.

S poštovanjem,

Prilozi:

1. zahtjev za izdavanje / izmjenu odobrenja
2. kopija postojećeg odobrenja ..... (ako se radi o izmjeni odobrenja)
3. spisak carinskih ispostava i aerodroma na kojima važi odobrenje
4. opis postupka elektronske razmjene podataka

TRANSLATION

Subject: Application of airline company ..... for authorisation / amendment of the authorisation No. ..... to use air simplified transit procedure level 2

Dear colleagues,

With reference to the provisions of Article Article 57. Para 5. And 111a) of Appendix I to the Convention on Common Transit Procedure and Article 158 para (5) of the Customs Law of Montenegro as regards transitional rules for certain provisions of the the Customs Law of Montenegro, please receive the application of the _____ requesting approval to use of the Common transit procedure based on an electronic transport document for goods carried by air at _____ (*name of the airport involved in procedure*).

If you have any objection to the authorisation / amendment of the authorisation, please inform us. If no objection is received within the time limit of 45 days of the date of notification, the authorisation/amendment will be issued.

Regards,

Encl.:

1. application for authorisation / amendment of the authorisation
2. copy of the authorisation ..... (*in case of amendment of the authorisation*)
3. the list of customs offices and airports where it applies
4. description of electronic data exchange procedure

PRILOG 2 (sa ugovorom na poleđini)

235 HEL 43300250

235-43300250

Shipper's Name and Address AIDIAN OY KOIVU-MANKKAAN TIE 6B ESPPO		Shipper's Account Number		Not negotiable Air Waybill Issued by TURKISH AIRLINES INC TURKISH AIRLINES INC			
Consignee's Name and Address [REDACTED] BELGRADE RS 11000		Consignee's Account Number		Copies 1,2 and 3 of this Air Waybill are originals and have the same validity			
Issuing Carrier's Agent Name and City OY KUEHNE + NAGEL LTD HELSINKI				It is agreed that the goods described herein are accepted in apparent good order and condition (except as noted) for carriage SUBJECT TO THE CONDITIONS OF CONTRACT ON THE REVERSE HEREOF. ALL GOODS MAY BE CARRIED BY ANY OTHER MEDIUM, AIR, LAND OR SEA OR ANY OTHER CARRIER UNLESS SPECIFIC CONTRARY INSTRUCTIONS ARE GIVEN HEREON BY THE SHIPPER AND SHIPPER AGREES THAT THE SHIPMENT MAY BE CARRIED VIA INTERMEDIATE STOPPING PLACES WHICH THE CARRIER DEEMS APPROPRIATE. THE SHIPPER'S ATTENTION IS DRAWN TO THE NOTICE CONCERNING CARRIER'S LIMITATION OF LIABILITY. Shipper may increase such limitation of liability by declaring a higher value for carriage and paying a supplemental charge if required.			
Agents IATA Code 19470130153		Account No. 0CASSFI		Accounting Information GEN/APL 3P TK PHA NOTIFY PRO TEAM DOO GEN/ARHIMEDOVA 11 11272 DOBANOVCI JEL GEN/ENA JOVANOVIC T 38163269526			
Airport of Departure (Addr. of First Carrier) and Requested Routing HELSINKI AIRPORT				Reference Number Optional Shipping Information			
To IST	By First Carrier TK	Routing and Destination to BEG	by TK	to BEG	by TK		
				Currency EUR	Chgs PP X		
				WT/ Val COLL PD COLL	Declared Value for Carriage NVD		
Airport of Destination BELGRADE AIRPORT		Requested Flight/Date TK 1762/22-Jan		Amount of Insurance XXX			
				INSURANCE - If carrier offers insurance and such insurance is requested in accordance with conditions on reverse hereof indicate amount to be insured in figures in box marked "Amount"			
Handling Information SSR-STORAGE 2...8/CONTACT SEBASTIAN BRANDWIJK TEL 358 50 381 5104 SEC/FIR/A00115-01 E/TA 2022-01-23-08 00 000: OCI-FI/EXP/M/22F00000070215E2, /FI/ISS/R/00115-01, //ED/0123, //SD/18JAN221245, //SN/PASI.MERILAINEN, //MISS/R/A/00102-01, //SM/XRY							
						SCI X	
No. of Pieces RCP	Gross Weight	K lb	Rate Class Commodity Item No.	Chargeable Weight	Rate / Charge	Total	Nature and Quantity of Goods (Ind. Dimensions or Volume)
18	212.30	K	Q	212.50	2.25	478.13	LABORATORY TESTS NOT RESTRICTED 3821000038,221900 DIMS(CMS)90.0x40.0x27.0/13 50.0x33.0x23.0/1 35.0x34.0x53.0/4 HS :38210000,38221900
18	212.30					478.13	
Prepaid 478.13		Weight Charge Collect		Other Charges AWA20.0 CGC2.0			
Valuation Charge							
Tax							
Total other Charges Due Age 20.00				Shipper certifies that the particulars on the face hereof are correct and that insofar as any part of the consignment contains dangerous goods such part is properly described by name and is in proper condition for carriage by air according to the applicable Dangerous Goods Regulations.			
Total other Charges Due Carrier 2.00				OY KUEHNE NAGEL LTD.			
Total Prepaid 500.13		Total Collect:		Signature of Shipper or his Agent			
Currency Conversion Rate: cc charges in Dest. Currency				21-JAN-2022 HELSINKI TURKISH AIRLINES			
For Carrier Use only at Destination		Charges at Destination		Executed on (Date) at (Place) Signature of Issuing Carrier or its Agent			
				Total Collect Charges			

235-43300250

ORIGINAL 1 (FOR ISSUING CARRIER)

NOTICE CONCERNING CARRIER'S LIMITATION OF LIABILITY

If the carriage involves an ultimate destination or stop in a country other than the country of departure, the Montreal Convention or the Warsaw Convention may be applicable to the liability of the Carrier in respect of loss of, damage or delay to cargo. Carrier's

CONDITIONS OF CONTRACT

1. In this contract and the Notices appearing hereon CARRIER includes the air carrier issuing this air waybill and all carriers that carry or undertake to carry the cargo or perform any other services related to such carriage.

SPECIAL DRAWING RIGHT (SDR) is a Special Drawing Right as defined by the International Monetary Fund.

WARSAW CONVENTION means whichever of the following instruments is applicable to the contract of carriage:

the Convention for the Unification of Certain Rules Relating to International Carriage by Air, signed at Warsaw, 12 October 1929;

that Convention as amended at The Hague on 28 September 1955;

that Convention as amended at The Hague 1955 and by Montreal Protocol No. 1, 2, or 4 (1975) as the case may be.

MONTREAL CONVENTION means the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air, done at Montreal on 28 May 1999.

- 2.1 Carriage is subject to the rules relating to liability established by the Warsaw Convention or the Montreal Convention unless such carriage is not international carriage as defined by the applicable Conventions.

- 2.2 To the extent not in conflict with the foregoing, carriage and other related services performed by each Carrier are subject to:

2.2.1 Applicable laws and government regulations;

2.2.2 Provision contained in the airwaybill, Carrier's conditions of carriage and related rules, regulations, and time tables (but not the times of departure and arrival stated therein) and applicable tariffs of such Carrier, which are made part hereof, and which may be inspected at any airport or other cargo sales offices from which it operates regular services. When carriage is to/from the USA, the shipper and consignee are entitled, upon request to receive a free copy of the Carrier's condition of carriage. The carriers conditions of carriage include but are not limited to:

2.2.2.1 Limits on the Carrier's liability for loss, damage or delay of goods, including fragile or perishable goods;

2.2.2.2 Claims restrictions, including time periods within which shippers or consignees must file a claim or bring an action against the carrier for its acts or commissions, or those of its agents;

2.2.2.3 Rights, if any, of the Carrier to change the terms of the contract;

2.2.2.4 Rules about Carrier's right to refuse to carry;

2.2.2.5 Rights of the Carrier and limitations concerning delay or failure to perform service, including schedule changes, substitution of alternate Carrier or aircraft and rerouting.

3. The agreed stopping places (which may be altered by Carrier in case of necessity) are those places, except the place of departure and place of destination, set forth on the face hereof or shown in Carrier's timetables as scheduled stopping places for the route. Carriage to be performed hereunder by several successive Carriers is regarded as a single operation.

4. For the carriage to which the Montreal Convention does not apply, Carrier's liability limitation for cargo lost, damaged or delayed shall be 19 SDRs per kilogram unless a greater per kilogram monetary limit is provided in any applicable Convention or in carrier's tariffs and general conditions of carriage.

- 6.1 For cargo accepted for carriage, the Warsaw Convention and the Montreal Convention permit shipper to increase the limitation of liability by declaring a higher value for carriage and paying a supplemental charge if required.

6.2 In carriage to which neither the Warsaw Convention nor the Montreal Convention applies Carrier shall, in accordance with the procedures set forth in its general conditions of carriage and applicable tariffs, permit shipper to increase the limitation of liability by declaring a higher value for carriage and paying a supplemental charge if so required.

- 7.1 In cases of loss, damage or delay to part of the cargo, the weight to be taken into account in determining Carrier's limit of liability shall be only the weight of the package or packages concerned.

7.2 Notwithstanding any other provisions, for "foreign air transportation" as defined by the U.S. Transportation Code

7.2.1 In the case of loss, damage or delay to a shipment, the weight to be used in determining Carrier's limit of liability shall be the weight which is used to determine the charge for carriage of such shipment; and

7.2.2 In the case of loss, damage or delay to a part of a shipment, the shipment weight in 7.2.1 shall be prorated to the packages covered by the same air waybill whose value is affected by the loss, damage or delay. The weight applicable in the case of loss or damage to one or more articles in a package shall be the weight of the entire package.

8. Any exclusion or limitation of liability applicable to Carrier shall apply to carriers' agents, employees, and representatives and to any person whose aircraft or equipment is used by Carrier for carriage and such persons' agents, employees and representatives.

9. Carrier undertakes to complete the carriage with reasonable dispatch. Where permitted by applicable laws, tariffs and government regulations, Carrier may use alternative carriers, aircraft or modes of transport without notice but with due regard to the interests of the shipper. Carrier is authorised by the shipper to select the routing and all intermediate stopping places that it deems appropriate or to change or deviate from the routing shown on the face hereof.

10. Receipt by the person entitled to delivery of the cargo without complaint shall be prima facie evidence that the cargo has been delivered in good condition and in accordance with the contract of carriage.

- 10.1 In the case of loss, damage or delay to cargo a written complaint must be made to Carrier by the person entitled to delivery. Such complaint must be made:
  - 10.1.1 In the case of damage to the cargo, immediately after discovery of the damage and at the latest, within 14 days from the date of receipt of the cargo;
  - 10.1.2 In the case of delay, within 21 days from the date on which the cargo was placed at the disposal of the person entitled to delivery;
  - 10.1.3 In the case of non-delivery of the cargo, within 120 days from the date of issue of the air waybill, or if an air waybill has not been issued, within 120 days from the date of receipt of the cargo for transportation by the Carrier.

- 10.2 Such complaint may be made to the Carrier whose air waybill was used, or to the first Carrier or to the last Carrier or to the Carrier which performed the carriage during which the loss, damage or delay took place.

- 10.3 Unless a written complaint is made within the time limits specified in 10.1 no action may be brought against Carrier.

- 10.4 Any rights to damages against Carrier shall be extinguished unless an action is brought within two years from the date of arrival at the destination, or from the date on which the aircraft ought to have arrived, or from the date on which the carriage stopped.

11. Shipper shall comply with all applicable laws and government regulations of any country to or from which the cargo may be carried, of any country to or from which the cargo may be carried, including those relating to the packing, carriage or delivery of the cargo, and shall furnish such information and attach such documents to the air waybill as may be necessary to comply with such laws and regulations. Carrier is not liable to shipper and shipper shall indemnify Carrier for loss or expense due to shippers failure to comply with this provision.